

ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

Кафедра біології, здоров'я людини та методики навчання

СИЛАБУС навчальної дисципліни ПСИХОФІЗІОЛОГІЯ

Код дисципліни	ОК 11
Освітній рівень	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	Нормативна
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Освітньо-професійна програма	Бакалавр.Психологія
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 академічних годин)
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття
Форми контролю	Залік

Інформація про викладачів

Викладач (ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)	Мегем Олеся Миколаївна , кандидат педагогічних наук, доцент
Контактний телефон	+380669122096
Е-mail:	olesyamehem@gmail.com
Профіль викладача	http://www.gnpu.edu.ua/index.php/ua/pro-universitytet/naukovo-pedahohichni-pratsivnyky/330-megem-olesya-mikolajivna
Консультації	Четвер 14:30-15:30 https://us02web.zoom.us/j/73679917808?pwd=TTAzamNLeTF5NzZvMkcwdmJuVDNLdz09 ідентифікатор конференції: 736 7991 7808 код доступу: RignX3

Кількість часу на вивчення дисципліни (3 кредити ECTS (90 годин))

	Денна	Заочна
Лекції	18	6
Практичні заняття	18	4

Самостійна робота (СРС) Форма контролю	54 залік	80 залік
---	-------------	-------------

Анотація курсу

ОК «Психофізіологія» вивчається здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в першому семестрі. Освітній процес охоплює лекційні та практичні заняття, виконання самостійних робіт, модульних контрольних робіт та підсумковий контроль (залік).

Місце освітнього компонента в освітньо-професійній програмі:

Курс «Психофізіологія» є складником обов'язкових компонентів ОПП циклу дисциплін професійної підготовки.

Освітній компонент «Психофізіологія» надає знання, що стосуються психофізіологічних особливостей, властивостей і здібностей людини, перебіг психофізіологічних змін в організмі на різних етапах онтогенезу, вікових особливостей функціонування нервової системи та прикладних аспектів психогігієни, сприяє оптимізації профілактичної роботи психолога.

Мета освітнього компоненту: ознайомити майбутніх психологів із психофізіологічними основами психічних явищ; з'ясувати співвідношення між психікою та нейрофізіологічними процесами мозку; сформулювати розуміння ролі різних відділів нервової системи, фізіологічних систем організму в регуляції функціональних станів, а також вироблення у студентів практичних вмінь та навичок використання отриманих знань в подальшій професійній діяльності.

Основні завдання вивчення навчальної дисципліни «Психофізіологія»:

- ознайомлення з базовими поняттями психофізіології;
- вивчення нейрофізіологічних основ психічної діяльності;
- дослідження фізіологічних механізмів пізнавальної діяльності;
- розуміння психофізіологічних основ особистості.

Пререквізити: освітній компонент «Психофізіологія» тісно пов'язаний з такими ОК «Атомія людини та фізіології вищої нервової діяльності», ОК «Загальна психологія з практикумом».

Постреквізити: отримані знання можуть бути використані при вивченні таких освітніх компонентів: «Психогігієна», «Вікова психологія», «Зоопсихологія та порівняльна психологія», «Диференційна психологія».

Основні навчальні компетентності як результат успішного засвоєння навчального курсу

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії,

ЗК 9 Здатність працювати в команді.

Фахові компетентності (ФК):

ФК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

ФК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

ФК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).

ФК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання

ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання:

Windows 7, Mozilla Firefox, MS Office 2010; OpenOffice.org (11); доступ до електронних журналів бібліотеки; доступ до електронних бібліотечних ресурсів світу; комп'ютер, проектор, інтерактивна дошка.

2. Організація навчання.

Для забезпечення ефективного засвоєння матеріалу курсу застосовуються різноманітні методи навчання, які охоплюють такі аспекти:

Методи організації та проведення освітнього процесу:

- вербальні (лекція у форматі монологу (з елементами рефлексії), лекція-обговорення, проблемно-орієнтована лекція);

- візуальні (використання презентацій, демонстрація відеоматеріалів, застосування опорних схем і конспектів);

- практичні (виконання практичних завдань).

Методи мотивації та стимулювання пізнавальної активності:

- проблемний виклад інформації;

- звернення до реального життєвого досвіду студентів;

- організація навчальних дискусій.

Методи оцінювання та самоконтролю результатів навчання:

- усне оцінювання знань;

- письмовий контроль;

- самооцінка та взаємний контроль між студентами;

- аналіз відповідей.

Політика курсу

– Політика щодо дедлайнів та перескладання:

Система взаємодії зі здобувачами освіти відбувається відповідно до принципів студентоцентрованого навчання та рівного доступу до здобуття якісної освіти. Роботи, які подаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчий бал. Перескладання відбувається до завершення вивчення курсу.

– Політика щодо академічної доброчесності:

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

– Політика щодо відвідування:

За об'єктивних причин (наприклад: хвороба, воєнні дії, стажування, національна/міжнародна кредитна мобільність, дуальне навчання тощо) освітній процес може відбуватися в асинхронному режимі з використанням Google Classroom (або корпоративної пошти) за погодженням із деканатом та керівником курсу.

Структура дисципліни

Тема	Кількість годин	
	аудиторні	СРС

	Лекції	Практичні роботи	
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти психофізіології функційних станів</i>			
Тема 1. Історія становлення психофізіології. Предмет та завдання психофізіології.	2/1	2/1	4/8
Тема 2. Методи психофізіологічних досліджень.	2/1	2/1	4/8
Тема 3. Вивчення індивідуальних особливостей нервової системи (НС) і нервових процесів.	2/1	2/0	4/8
Тема 4. Психофізіологія сенсорних процесів.	2/1	2/0	4/8
<i>Змістовий модуль 2. Психофізіологія функціонування особистості</i>			
Тема 5. Психофізіологія пізнавальних процесів.	2/1	2/1	4/8
Тема 6. Психофізіологія емоцій.	2/1	2/1	8/8
Тема 7. Психофізіологічна рухової діяльності.	2/1	2/0	8/8
Тема 8. Психофізіологія свідомості.	2/0	2/0	8/12
Тема 9. Статеві відмінності психофізіологічних функцій.	2/0	2/0	10/12
Всього	18/6	18/4	54/80

Зміст самостійної роботи студентів

№ теми	Тема самостійної роботи	К-сть годин
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти психофізіології функційних станів</i>		
1	Підготувати презентацію на тему: Сучасні проблеми психофізіології: психофізіологічна реабілітація.	4/8
2	Підібрати діагностичний інструментарій на тему: Психофізіологічна характеристика здібностей людини: методи дослідження.	4/8
3	Підготувати постерну доповідь на тему: Функціональна асиметрія мозку.	4/8
4	Підготувати презентацію з прикладами з життя на тему: Психофізіологія адаптації.	4/8
<i>Змістовий модуль 2. Психофізіологія функціонування особистості</i>		
5	Підготувати постерну доповідь на тему: Психофізіологічна характеристика станів функціонального напруження.	4/8
6	Підготувати пам'ятку рекомендацій на тему: Психофізіологія готовності до діяльності в екстремальних умовах.	8/8
7	Підготувати постерну доповідь на тему: Психофізіологічна релаксація: скринька психологічних технік.	8/8
8	Підготувати постерну доповідь на тему: Психофізіологія сну.	8/12
9	Підготувати постерну доповідь на тему: Психофізіологічні особливості жіночого організму.	10/12
Разом за семестр		54/80

3. Система оцінювання

Система оцінювання навчальних досягнень студентів (критерії оцінювання та шкала оцінювання) із курсу «Психофізіологія»

Загальний підсумковий бал з дисципліни визначається на основі додавання (знаходження суми) балів за всі види робіт, передбачених робочою навчальною програмою з дисципліни, і виставляється у відомість обліку успішності, індивідуальному

навчальному плані студента та/або залікову книжку за двома шкалами оцінювання: 100-бальною і ECTS. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність із дисципліни, становить 100 балів.

Розподіл балів у межах навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Практичні заняття									Самостійна робота									Модульний контроль		Форма семестрової атестації – залік
Максимальна кількість балів – 45									Максимальна кількість балів – 45									Максимальна кількість балів – 10		Максимальна кількість балів – 0
П	П	П	П	П	П	П	П	П	С	С	С	С	С	С	С	С	С	МК 1	МК 2	Залік
3	3	3	3	3	3	3	3	3	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р			
2	3	4	5	6	7	8	9	1	2	3	4	5	6	7	8	9				
1																				
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	0	

Розподіл балів у межах навчальної дисципліни (заочна форма навчання)

Практичні заняття		Самостійна робота		Форма семестрової атестації – залік
Максимальна кількість балів – 50		Максимальна кількість балів – 50		Максимальна кількість балів – 0
ПЗ 1	ПЗ 2	СР 1	СР 2	Залік
25	25	25	25	0

Критерії оцінювання

Оцінка ECTS	Оцінка за 100 бальною шкалою	Критерії оцінювання
1	2	3
A	90-100	<p>Високий рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями. Студент відвідує лекційні та практичні заняття, виконує всі завдання для самопідготовки, за рекомендованою літературою й інструктивними матеріалами вивчає теоретичні питання, винесені на самостійне опрацювання, добирає й опрацьовує додаткові джерела з проблем курсу; виконує й у встановлений термін складає самостійну роботу.</p> <p>Студент володіє відповідною термінологією, самостійно осмислює теоретичний матеріал лекцій, доповнює його, використовуючи різні прийоми опрацювання</p>

		<p>науково-методичної літератури (конспект, план, тези, опорні матеріали, презентації), використовує набуті знання та уміння у розв'язанні проблемних завдань; самостійно виконує творчі практичні завдання.</p> <p>Здобувач вищої освіти уміє самостійно працювати з літературою, підбирати, аналізувати, систематизувати інформацію, повно й аргументовано робити висновки, уміє застосовувати психофізіологічні знання, уміння і навички для прогнозування, аналізу та вирішення практичних питань.</p>
B	82-89	<p>Достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями їх практичного впровадження. Студент відвідує лекційні і практичні заняття, виконує всі завдання для самопідготовки до практичних занять; вивчає теоретичні питання, винесені на самостійне опрацювання, виконує й у встановлений термін здає самостійну роботу, звертаючись за консультацією до викладача.</p> <p>Студент має достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями їх практичного впровадження. Вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку; вміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.</p> <p>Здобувач вищої освіти володіє психофізіологічною термінологією, правильно дає визначення понять, явищ, визначає зв'язки між ними, виявляє інтерес до творчої роботи, але відчуває утруднення під час узагальнення матеріалу.</p> <p>Здобувач вищої освіти самостійно або звертаючись за консультацією до викладача, осмислює теоретичний матеріал лекцій, доповнює його, використовуючи різні прийоми опрацювання науково-навчальної літератури (конспект, план, тези, опорні матеріали), використовує його у розв'язанні проблемних завдань; виконує творчі практичні завдання за аналогію до опрацьованих колективно.</p>
C	74-81	<p>Студент має середньо-достатній рівень володіння теоретичним матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками. Правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; самостійно користується додатковими джерелами інформації; частково контролює власні навчальні дії; правильно використовує термінологію.</p>
D	64-73	<p>Студент має середній рівень володіння теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками. Знає більш як половину навчального матеріалу, розуміє основний навчальний матеріал; здатний з помилками і неточностями дати визначення психофізіологічних понять, сформулювати правило, відтворити його з помилками та неточностями.</p>

Е	60-63	Рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижче середнього. Студент знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, з допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабо орієнтується в поняттях. У студента немає достатніх навичок самостійної роботи; відчуває утруднення з узагальненням матеріалу та висновками в психофізіологічному контексті, поверхово цікавиться відповідною проблематикою.
FX	35-59	Низький рівень володіння навчальним матеріалом, студент не спроможний опанувати практичні вміння без додаткових занять з дисципліни. Студент відтворює менш як половину навчального матеріалу; з допомогою викладача виконує елементарні завдання; може дати відповідь з кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з джерелами, не має сформованих умінь та навичок.
F	1-35	Низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни. Студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє здатність елементарно викласти думку; може усно відтворити кілька термінів, явищ без зв'язку між ними; може обрати правильний варіант відповіді (на рівні «так-ні»); може самостійно знайти відповідь у тексті підручника.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні:

1. Галян І. Психофізіологія: словник основних понять / І. Галян. Дрогобич, 2018. 68 с.
2. Грибенюк Г. С. Практикум-завдання з дисципліни «Психофізіологія». Черкаси : ЧПБ, 2024. 30 с.
3. Грибенюк Г.С. Методичні вказівки з організації самостійної роботи з 24 навчальної дисципліни «Психофізіологія» / Г.С. Грибенюк. Черкаси : ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2024. 58с.
4. Дегтяренко Т.В., Ковиліна В.Г. Психофізіологія розвитку: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: УАІД «Рада», 2022. 327 с.
5. Дегтяренко Т.В., Ковиліна В.Г. Психофізіологія. Київ: УАІД «Рада», 2022. 327 с.
6. Кокун О.М. Оптимізація адаптаційних можливостей людини: психофізіологічний аспект забезпечення діяльності: Монографія. Київ: Міленіум, 2004. 265 с.
7. Конспекти лекцій до курсу «Психофізіологія» Частина І. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2015. 120 с.
8. Лісовенко А.Ф., Бедан В.Б. Психофізіологія: практикум (для самостійної підготовки здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології) / А.Ф. Лісовенко, В.Б. Бедан. Одеса: Фенікс, 2021. 75 с.
9. Психофізіологія : конспект лекцій / укл.: Н. В. Коляда. Суми : Сумський державний університет, 2022. 264 с.

10. Психофізіологія: навчальний посібник / Кабашнюк В. О., Гаврилькевич В. К. Львів: «Новий Світ- 2000», 2024. 200 с.

Додаткові:

11. David Papo. Gauging Functional Brain Activity: From Distinguishability to Accessibility. Front. Physiol. 2019. 08 May. URL: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fphys.2019.00509/full>

12. Liam Drew. How the Brain Works: The Facts Visually Explained (How Things Work). NY:DK, 2020. 224 p.

13. Stephen W.Porges Polyvagal Theory: A biobehavioral journey to sociality. Comprehensive Psychoneuroendocrinology. 2021. Volume 7. 100069

14. Porges SW. Polyvagal Safety: Attachment, Communication and SelfRegulation. New York: WW Norton, 2021. 320 p.

15. Rita Carter. The Human Brain Book: An Illustrated Guide to its Structure, Function, and Disorders. NY:DK, 2019. 264 p.